

adviesrapport

Quickscan natuurtoets bestemmingsplan Aan de Dijk, Deventer

Inventarisatie en beoordeling in het kader van de Wet natuurbescherming en de provinciale regels ten aanzien van het NNN

Opdrachtgever

VORM Ontwikkeling B.V.

Status

Definitief

Colofon

Titel

Quickscan natuurtoets bestemmingsplan Aan de Dijk, Deventer

Subtitel

Inventarisatie en beoordeling in het kader van de Wet natuurbescherming en de provinciale regels ten aanzien van het NNN

Projectcode	Datum	Status
19-402	3 april 2020	Definitief

Auteur(s)

Dekker, M & Hoksberg, M.G.

Modellering & GIS

Kraaijeveld, S.E.

Tweede lezer

Sietses, D.J.

Opdrachtgever

VORM Ontwikkeling B.V.

©Ecogroen bv

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron en status.

Dekker, M & Hoksberg, M.G. 2020. Quickscan natuurtoets bestemmingsplan Aan de Dijk, Deventer. Inventarisatie en beoordeling in het kader van de Wet natuurbescherming en de provinciale regels ten aanzien van het NNN. Rapport 19-402. Ecogroen bv Zwolle.

Inhoud

	Samenvatting	4
1.	Inleiding	7
1.1	Aanleiding en doel	7
1.2	Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen	7
2.	Kader en methode	9
2.1	Wettelijk kader	9
	Wet natuurbescherming	9
	Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro)	10
2.2	Onderzoeksmethode	10
	Literatuuronderzoek	10
	Verkenkend veldbezoek	10
	Toetsing	11
3.	Soortbescherming	12
3.1	Flora	12
3.2	Zoogdieren	13
	Vleermuizen	13
	Egel	14
	Kleine marterachtigen	15
	Steenmarter	16
3.3	Broedvogels	18
3.4	Amfibieën	19
3.5	Overige soorten	20
3.6	Eindconclusie beschermde soorten	20
4.	Natura 2000	22
4.1	Mogelijke effecten	22
4.2	Effecten stikstofdepositie	22
	Toetsingskader stikstofdepositie	22
	Uitgangspunten AERIUS-berekening	23
	Resultaat en conclusie stikstof	26
5.	Natuurnetwerk Nederland	27
	Geraadpleegde bronnen	28
	Bijlagen	
	Bijlage 1 - AERIUS rekenformule	
	Bijlage 2 - AERIUS-berekening	

Samenvatting

Aanleiding en doel

Gemeente Deventer wil ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk maken in het plangebied “Aan de Dijk”. Het plan bestaat uit de sloop van een kassencomplex en een kleine woning op het terrein van het voormalige tuincentrum. Na de sloop wil de gemeente Deventer nieuwbouw van woningen realiseren in het plangebied. Hiervoor is een wijziging van het bestemmingsplan noodzakelijk. Uitvoering van het plan kan effect hebben op beschermde natuurwaarden. De Wet natuurbescherming (Wnb) en de provinciale regels ten aanzien van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) verplichten vooraf te toetsen of plannen conflicteren met beschermde natuurwaarden.

Soortbescherming

- In het plangebied zijn twee invasieve exotische plantensoorten aangetroffen: Alsemambrosia en Japanse duizendknoop. Er zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen of te verwachten.
- In het plangebied zijn potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld in deelgebied B (bomen met gaten en scheuren langs de noordrand), deelgebied E (grote woning) en de flat in deelgebied F. De woning en de flat blijven in hun huidige staat behouden zodat daar geen negatieve effecten op vleermuizen te verwachten zijn. Omdat de bomen in deelgebied B mogelijk wel worden gekapt, is gericht nader onderzoek naar vleermuizen noodzakelijk. Een omschrijving van het noodzakelijke onderzoek is in het rapport uitgewerkt. Als in het plangebied verblijfplaatsen van vleermuizen in het geding zijn, is daarvoor een ontheffing noodzakelijk.
- De opgaande lijnvormige elementen zoals de bomenrij in deelgebied F kunnen dienen als vliegroute voor vleermuizen zoals gewone dwergvleermuis, laatvlieger, watervleermuis en misschien meervleermuis. Omdat deze structuren behouden blijven, zijn nadere onderzoeken en vervolgstappen ten aanzien van vliegroutes van vleermuizen niet aan de orde.
- De deelgebieden B, D en E vormen tezamen potentieel geschikt leefgebied voor bunzing en wezel. Alle deelgebied zijn potentieel geschikt leefgebied voor egel. Er is nader onderzoek nodig om aanwezigheid van deze soorten en belang van het plangebied te kunnen bepalen in deelgebied B-E (voor egel alle deelgebieden). Bij het aanvullende onderzoek kan gebruik gemaakt worden van bijvoorbeeld cameravallen. Als de soorten aanwezig zijn en er verdwijnen verblijfplaatsen en/of onmisbaar leefgebied, is een ontheffing nodig.
- Er zijn geen jaarrond beschermde nesten (zoals van Huismus, Roek of Kerkuil) in de deelgebieden aangetroffen. Voor vogels met jaarrond beschermd functioneel leefgebied binnen de provincie Overijssel is wel geschikt broedbiotoop aanwezig in het plangebied. Deelgebied A bevat een gronddepot met geschikte broedlocaties voor oeverzwaluw. Deelgebied B biedt, met de boomholten en de jonge opslag geschikt foerageer- en broedbiotoop voor meerdere vogelsoorten met jaarrond beschermd functioneel leefgebied, zoals boomklever, bonte en grauwe vlie-

genvanger en spreeuw. Met behulp van een nog uit te voeren omgevingscan kunnen uitwijkmogelijkheden voor de mogelijk aanwezige soorten worden beoordeeld. Als er geen uitwijkmogelijkheden zijn, is een ontheffing nodig. Met behulp van een veldonderzoek in het voorjaar kunnen mogelijk soorten worden uitgesloten.

- Werkzaamheden die broedbiotopen van alle aanwezige vogels beschadigen dienen te allen tijde te worden voorkomen. Dit is voor de meeste soorten mogelijk door gefaseerd te werken en de uitvoering in elk geval op te starten in de periode voor half maart en na eind juli of het onderzoeksgebied te controleren op broedende vogels en nesten binnen de invloedssfeer van het projectgebied. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd, maar is het van belang of nesten of eieren van broedvogels worden beschadigd of vernield, ongeacht de datum.
- Het kassencomplex in deelgebied E wordt gebruikt als overwinteringslocatie en mogelijk als landbiotoop buiten de voortplantingstijd door algemene amfibieën (padden, bruine kikkers en kleine watersalamanders). Er is mogelijk sprake van een grote lokale populatie. Uit oogpunt van de zorgplicht is het nodig om een beeld te krijgen van de populatieomvang. Mogelijk zijn vervolgstappen noodzakelijk zoals het uitvoeren van mitigerende maatregelen. In dat geval adviseren we om de werkwijze vast te leggen in een ecologisch werkprotocol, zodat aantoonbaar zorgvuldig wordt gewerkt.

Natura 2000

- Het plangebied ligt buiten de begrenzing van Natura 2000-gebieden op circa 1,5 km van Natura 2000-gebied Rijntakken. Vanwege de afstand, de tussenliggende bebouwing en infrastructuur is alleen een effect te verwachten als gevolg van een toename van stikstofdepositie.
- AERIUS berekening laat aan de hand van de huidige uitgangspunten een stikstofdepositie van 0,01 mol/ha/jaar op Natura 2000-gebied Rijntakken.

Natuurnetwerk Nederland

- Het plangebied ligt op circa 1,5 km van het NNN. Vanwege deze afstand, tussenliggende infrastructuur en bebouwing en het aard van het voornemen negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN uitgesloten. Vervolgstappen ten aanzien van het NNN zijn niet aan de orde.

Eindconclusie

- Getoetst is of de beschermingsregimes uit de Wnb de uitvoerbaarheid van het plan in de weg staat. Vrij vertaald wordt bepaald of er uitzicht is op het verkrijgen van een Wnb-vergunning of -ontheffing voor het project dat voortvloeit uit het bestemmingsplan. Op dit moment kan deze vraag nog niet afdoende worden beantwoord. Voor diverse soorten is nog nader onderzoek nodig. Voor nationaal beschermde soorten als algemene amfibieën, egel, wezel en bunzing geldt dat er uitzicht op ontheffing bestaat omdat er goede opties zijn voor vervangende verblijfplaatsen en leefgebied én er een in de wet genoemd belang voorhanden is (ruimtelijke ontwikkeling). Voor eventueel aanwezige verblijfplaatsen en nesten van zowel vleermuizen als vogels (met jaarrond beschermd leefgebied) geldt echter dat bij een ontheffingsaanvraag mogelijk geen geldig wettelijk belang aan de orde is voor de bestemmingswijziging. Relevante geldige belangen zijn in het kort: 'volksgezondheid of de openbare veiligheid'(vogels) en 'volksgezondheid, openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (habitatrichtlijnsoorten zoals i.c. vleermuizen). Een oplossing kan worden gezocht in het aanwenden van het wettelijk belang 'bescherming van flora, fauna en habitats' waarvoor echter sprake moet zijn van een substantiële plus. Na voltooiing van nadere onderzoeken kan hier een gefundeerde uitspraak worden gedaan.

- Ten aanzien van gebiedsbescherming zijn -met uitzondering van stikstof- geen negatieve effecten te verwachten op de het NNN of de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebied. We laat een eerste AERIUS stikstofberekening zien dat er als gevolg van de planningen een stikstofdepositie van 0,01 mol/ha/jaar optreedt.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Vorm Ontwikkeling BV wil ruimtelijke ontwikkelingen uitvoeren in het plangebied "Aan de Dijk". Het plan bestaat uit de sloop van een kassencomplex en een kleine woning op het terrein van het voormalige tuincentrum. Na de sloop wil de gemeente Deventer nieuwbouw van woningen mogelijk maken in het plangebied. Hiervoor is een wijziging van het bestemmingsplan noodzakelijk. Uitvoering van het plan kan effect hebben op beschermde natuurwaarden. De Wet natuurbescherming (Wnb) en de provinciale regels ten aanzien van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) verplichten vooraf te toetsen of plannen conflicteren met beschermde natuurwaarden. In voorliggende natuurtoets zijn de effecten van de voorgenomen ontwikkelingen beoordeeld op de onderdelen soortbescherming en gebiedsbescherming (Natura 2000 en NNN). Het uitgevoerde onderzoek en de resultaten zijn in voorliggende rapportage beschreven en worden gebruikt ter ruimtelijke onderbouwing van het bestemmingplan.

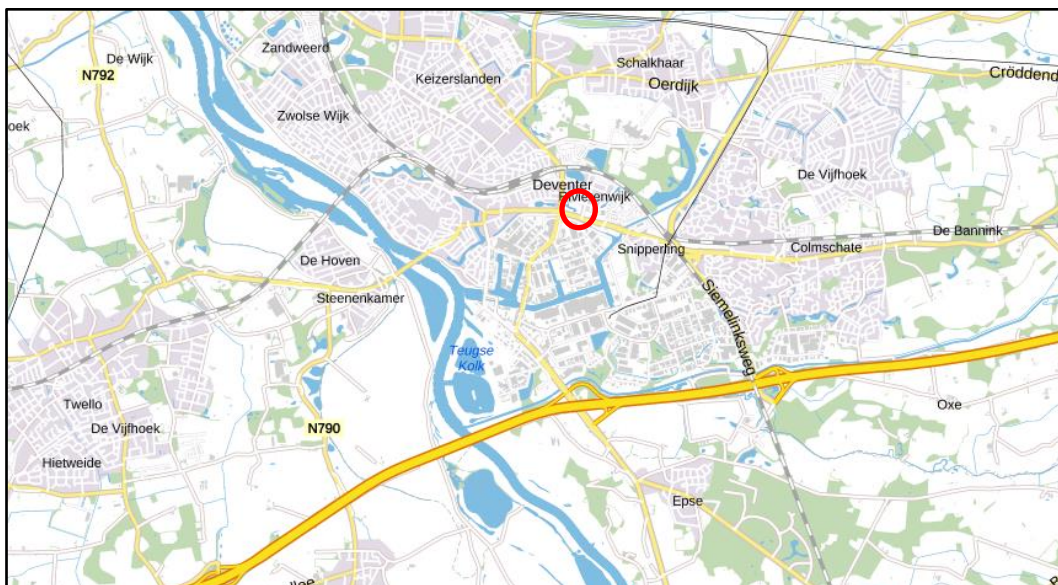
1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen

Het plangebied is gelegen in de Rivierenwijk van Deventer langs de Snipperlingsdijk (N344) (figuur 1.1 en bijlage 1). Het plangebied is verdeeld in 6 deelgebieden (A-F)(figuur 1.2):

- Deelgebied A bestaat uit een braakliggend terrein met ruigte en een gronddepot, een klein woonwagenveld, een poel en diverse grote bomen. In 2011/2012 zijn hier circa 130 appartementen (portiekflats) en ongeveer 30 garageboxen gesloopt.
- Deelgebied B is het deelgebied naast de oostelijke ontsluiting van de Rivierenwijk (Diezestraat), aan de oostzijde aansluitend op de hoogte van het St. Jurriënsghasthuis. Het bestaat geheel uit laaggelegen loofbos. Aan de noordrand staan enkele grote wilgen en populieren. Voor het overige betreft het jong bo en opslag.
- Deelgebied C is voornamelijk geen onderdeel meer van het oorspronkelijke plangebied. Het betreft het hoger gelegen deel van het plangebied waarop nu Snipperlingsdijk 25 en bijbehorende bijgebouwen gelegen zijn en waarin het verleden het St. Jurriënsghasthuis lag. Van een gesloopte 20^e eeuwse woning resteert nog een halfondergrondse kelder/fundering. In het deelgebied zijn grote parkbomen, open bos, opslag en een groot braamstruweel aanwezig.
- Deelgebied D is een smalle zone tussen de hoogte van het St. Jurriënsghasthuis en de kwekerij die in het verleden in gebruik was als boomgaard en nu na archeologisch onderzoek braak ligt. Het deelgebied is begroeid met wat bosschages en ruigte.
- Deelgebied E is de kwekerij Kloezeman met 2 woningen, kassen, schuurtje en grote bomen. De kleine woning heeft een rieten dak. Deze woning wordt gesloopt. De grotere woning blijft

behouden en heeft een pannendak. Het schuurtje heeft geen dakbeschot en wordt ook gesloopt. Het kassencomplex van de voormalige kwekerij wordt ook gesloopt. De tuin is verwilderd en vrijwel ondoordringbaar.

- Deelgebied F is een smalle strook tussen de bebouwing van de Rivierenwijk en de Snipperlingsdijk, aan de westzijde begrensd door de Neerstraat en aan de oostzijde door het Overijssels Kanaal. Het deelgebied bestaat uit een trapveldje met grote populieren; aangrenzend een grote portiekflat en een oever van het Overijssels Kanaal. In dit deelgebied vinden geen ontwikkelingen plaats. De flat blijft behouden en ook het trapveldje.

Figuur 1.1 Ligging van het plangebied in de rode cirkel binnen de bebouwde kom van Deventer. Bron achtergrond: PDOK.

Figuur 1.2 Ligging van de deelgebieden (rood omlind met letteraanduiding) in het plangebied. Bron achtergrond: PDOK.

2. Kader en methode

2.1 Wettelijk kader

Wet natuurbescherming

De Wnb regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, soorten en houtopstanden. Onderstaand kader 2.1 geeft een samenvatting van de relevante wetteksten. Voor de volledige wetteksten van de Wnb wordt verwezen naar: <http://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/>. Dit rapport gaat in op soort- en gebiedsbescherming (Natura 2000 en Natuurnetwerk Nederland). Aangezien het plangebied volledig binnen de bebouwde kom ligt, blijft het onderdeel houtopstanden buiten beschouwing.

Kader 2.1 Wet natuurbescherming

Zorgplicht (artikel 1.11)

De Wet eist van iedereen zorgplicht voor de natuur. Zorgplicht is altijd van kracht, ook ten aanzien van niet beschermde natuur. Artikel 1.11 schrijft voor dat niemand moedwillig natuurgebieden of in het wild levende dieren of planten of hun directe leefomgeving mag verstoren, schaden of doden. Dit kan door het achterwege laten van een handeling of door het treffen van maatregelen ter voorkoming van schade of -als zelfs dat niet kan- de ontstane schade zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken. Een voorbeeld van voorzorg is het werken in de minst kwetsbare periode van soorten.

Natura 2000 (hoofdstuk 2)

Hoofdstuk 2 regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, bestaande uit Habitatrichtlijngebieden (HR) en Vogelrichtlijngebieden (VR). Per Natura 2000-gebied zijn instandhoudingsdoelen geformuleerd voor de bescherming van natuurlijke habitats, habitats van soorten en leefgebieden van vogels. Artikelen 2.1 tot en met 2.11 van de Wet regelen de bescherming van (de doelen voor) Natura 2000-gebieden. Artikel 2.7 verplicht om vooraf te beoordelen of plannen, projecten en activiteiten in of in de nabijheid van Natura 2000-gebieden significant negatieve effecten kunnen hebben op de voor deze gebieden geformuleerde doelen. Als uit de beoordeling blijkt dat geen effecten optreden dan kan een plan worden vastgesteld of is een vergunning voor een project of handeling niet nodig. Zijn (significant) negatieve effecten niet uit te sluiten dan is een nadere beoordeling nodig. Artikel 2.8 bevat de voorwaarden waaraan moet zijn voldaan voor het vaststellen van een plan of het verlenen van een vergunning. Het bevoegd gezag is meestal de provincie waar (het grootste deel van) de ingreep of handeling plaatsvindt, soms is dat het Rijk.

Soorten (hoofdstuk 3)

Hoofdstuk 3 regelt de bescherming van soorten. De bescherming van soorten is verdeeld over de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10. Het betreft de bescherming van:

- Vogels zoals genoemd in de Vogelrichtlijn (artikel 3.1), in de praktijk vaak onderverdeeld in:
 - Vogels met jaarrond beschermd nesten, zoals huismus, gierzwaluw en buizerd.
 - In Overijssel zijn ook leefgebieden en nesten van een serie andere vogels (zoals boomklever, groene specht en bonte vliegenvanger) jaarrond beschermd, tenzij uit een omgevingsscan blijkt dat er uitwijkmogelijkheden bestaan.
 - Overige vogels, waarvan nesten alleen tijdens het broedseizoen zijn beschermd (periode van nestbouw, ei-leg, broeden en voeren van de jongen op het nest).

- Soorten (exclusief vogels) van de Habitatrictlijn (bijlage IV) en de Verdragen van Bern (bijlage II) en Bonn (bijlage I), zoals bedoeld in artikel 3.5.
- Andere soorten (artikel 3.10), onderverdeeld in:
 - Soorten waarvoor geen vrijstelling geldt.
 - Soorten waarvoor -op basis van de betreffende provinciale verordening- vrijstelling van de verbodsbepalingen geldt.

Indien effecten niet zijn uit te sluiten moet -voorafgaand aan het vaststellen van een plan- zijn beoordeeld of er uitzicht is op het verkrijgen van een ontheffing. Als er aantoonbaar uitzicht is op het verkrijgen van een ontheffing dan kan het plan worden vastgesteld.

Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro)

De bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN; de voormalige EHS) is vastgelegd in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro: Stb 2016 nr. 351) en uitgewerkt in provinciale verordeningen. In het Barro staat dat bij provinciale verordening gebieden moeten worden aangewezen die het Natuurnetwerk Nederland vormen. De ligging van die gebieden wordt geometrisch vastgelegd. Bij provinciale verordening worden in het belang van de bescherming, instandhouding en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden, regels gesteld omtrent de inhoud van bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen. Voor nieuwe ontwikkelingen binnen het NNN, waarbij wordt afgeweken van het bestemmingsplan, geldt een 'nee, tenzij'-afweging. Dit houdt kortweg in dat significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN niet toegestaan is. Regels voor beoordeling van effecten op het NNN zijn vastgelegd in provinciale verordeningen.

2.2 Onderzoeksmethode

Literatuuronderzoek

Allereerst is nagaan of het plangebied binnen of nabij beschermde gebieden (Natura 2000 en NNN) ligt. Ook is bronnenonderzoek uitgevoerd om uit te zoeken of beschermde natuurwaarden bekend zijn in en rondom het projectgebied. Er is gebruik gemaakt van beschikbare gegevens zoals de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), relevante rapporten (Olthof 2017) en provinciale kaartviewers. Zie voor een volledig overzicht het hoofdstuk 'Geraadpleegde bronnen'. Bij het gebruik van waarnemingen is rekening gehouden met de juridische houdbaarheid van gegevens (3-5 jaar). Oudere waarnemingen kunnen worden gebruikt om een beeld van de ecologische potenties van een gebied te vormen.

Verkennd veldbezoek

De verzamelde informatie uit het literatuuronderzoek vormt de basis voor het verkennende veldbezoek dat op 17 september 2019 (regenachtig, bewolkt, 18° C, matige wind) is uitgevoerd. Het projectgebied en de directe omgeving zijn onderzocht door een ecooloog van Ecogroen. Tijdens het veldbezoek is aandacht besteed aan beschermde soorten binnen de Wnb en mogelijke relaties tussen het projectgebied en beschermde gebieden. Daarnaast is in kaart gebracht of (mogelijke) jaar-rond beschermde nesten van broedvogels aanwezig zijn binnen het projectgebied. Aanwezige bomen en bebouwing zijn geïnspecteerd op holtes en gaten voor vleermuizen. Tenslotte zijn biotoopinschattingen voor beschermde soort(groep)en gedaan. Op 13 maart 2020 is een kort extra bezoek uitgevoerd waarbij bomen en de kelder nogmaals zijn onderzocht.

Toetsing

Op basis van het uitgevoerde literatuuronderzoek en het veldbezoek is beoordeeld welke beschermde waarden (mogelijk) aanwezig zijn. Vervolgens is op basis van het voornemen bepaald welke effecten kunnen optreden op beschermde soorten (Hoofdstuk 3). Indien sprake is van (mogelijke) negatieve effecten is advies gegeven over te nemen vervolgstappen. Voor het onderdeel gebiedsbescherming is een Voortoets uitgevoerd. Hierin is beoordeeld of negatieve effecten op de beschermde natuurwaarden – de zogenoemde instandhoudingsdoelen – van Natura 2000-gebieden zijn te verwachten, en zo ja, of deze significant kunnen zijn (Hoofdstuk 4).

3. Soortbescherming

3.1 Flora

Tijdens het veldbezoek zijn geen in de Wnb beschermde plantensoorten aangetroffen. Op basis van de aangetroffen soortensamenstelling, de terreingesteldheid en bekende verspreidingsgegevens (o.a. NDDFF 2019) worden deze soorten ook niet verwacht. Vervolgstappen ten aanzien van flora zijn niet aan de orde.

Invasieve plantensoorten

In het plangebied zijn groeiplaatsen van twee invasieve exotische plantensoorten aangetroffen. Het betreft Alsemambrosia en Japanse duizendknoop. Alsemambrosia kan tijdens de bloei zorgen voor ernstige allergische klachten door de grote hoeveelheden pollen die de planten verspreiden. Japanse duizendknoop is een sterk en diep wortelende plant die zeer moeilijk te verwijderen is. Wij bevelen aan om deze groeiplaatsen zo spoedig mogelijk geheel te verwijderen en de locaties te monitoren. Anders bestaat de kans dat de soorten zich over het plangebied verspreiden, zeker als door de vele grond- en graafwerkzaamheden grond wordt verplaatst of terrein lang braak ligt. Zie voor de locatie van de invasieve plantensoorten figuur 3.1.

Figuur 3.1 Locaties met invasieve plantensoorten (oranje stip is alsemambrosia en paarse stip en lijn is Japanse duizendknoop). Bron achtergrond PDOK.

3.2 Zoogdieren

Zoogdieren van de Habitatrichtlijn en Verdragen van Bern en Bonn

Vleermuizen

In van het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen bekend. Wel zijn in de omgeving waarnemingen bekend van gewone dwergvleermuis op 120 meter afstand en laatvlieger op 360 meter afstand. (NDFD 2019). In het plangebied zelf zijn geen waarnemingen bekend.

Het leefgebied van vleermuizen bestaat uit verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden (zie ook kader 3.1). Zowel verblijfplaatsen als onmisbare/belangrijke vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen zijn beschermd. Hieronder worden deze onderdelen nader beschreven en op welke wijze ze beschermd zijn.

Kader 3.1 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen kunnen zich bevinden in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bomen, huizen, kelders et cetera en kunnen aanwezig zijn in de vorm van kraamverblijven / zomerverblijven, baltslocaties / paarverblijven en winterverblijven. Verstoring, beschadiging, vernietiging of het verwijderen van deze verblijfplaatsen is verboden.

Vliegroutes

Voor oriëntatie tijdens de trek van en naar hun verblijfplaatsen en foerageergebieden gebruiken vleermuizen veelal jarenlang dezelfde structuren. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bijvoorbeeld rijen woningen, watergangen en bomenrijen) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

Foerageergebieden

Locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen, bomenrijen of boven water zijn van belang als foerageergebied voor vleermuizen. Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Wet natuurbescherming echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie.

Verblijfplaatsen

Deelgebied B is een voormalig erf begroeid met tamelijk jong bos. Alleen in een populier en twee schietwilgen aan de noordrand van het bos zijn boomholten aanwezig die geschikt kunnen zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. Het gaat om ingerotte takgaten, een deels overgroeide lengtescheur in een tak en twee spechtengaten, die mogelijk kunnen fungeren als kraamverblijven, zomerverblijven, baltslocaties of paarverblijven van boombewonende vleermuissoorten als gewone en ruige dwergvleermuis, watervleermuis, gewone grootoorvleermuis en rosse vleermuis. Om dit te kunnen vaststellen (of uit te kunnen sluiten) is gericht nader vleermuisonderzoek noodzakelijk.

Het pannendak van de grote woning in deelgebied E is mogelijk geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Tussen de dakpannen en in de naden van het dak zijn enkele invliegopeningen aanwezig. De kleine woning heeft een rieten kap, is goed afgedicht en daarmee ongeschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. De grote woning in deelgebied E is ongeschikt als winterverblijfplaats door het ontbreken van een spouw en het ontbreken van openingen naar de gootbekisting. De grote bomen in deelgebied E herbergen geen gaten en scheuren en zijn daarmee ongeschikt als verblijfplaats voor vleermuizen.

De grote woning blijft behouden en de kleine woning wordt gesloopt. Vanwege het behoud van het grote woonhuis worden potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen in het grote woonhuis niet aangetast. De kleine woning vanwege het ontbreken van invliegopeningen ongeschikt voor vleermuizen. Daarmee zijn vervolgstappen voor verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen in deelgebied E niet aan de orde.

De portiekflat in deelgebied F heeft mogelijk geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen (kraam-, zomer-, winter- en paarverblijfplaats en baltslocatie) door de aanwezigheid van openingen in de kopgevel onder de dakrand, open stootvoegen en openingen in de daklijst in de voorgevel. Bij de voorgenomen ontwikkelingen worden echter geen werkzaamheden verricht aan de portiekflat, waardoor vervolgstappen (zoals nader vleermuisonderzoek) niet aan de orde zijn voor de portiekflat in deelgebied F. In de deelgebieden A en D zijn geen potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig door het ontbreken van potentieel geschikte gebouwen en habitat.

Om het effect van de voorgenomen ontwikkelingen op vleermuizen te bepalen is aanvullend onderzoek naar de aanwezigheid van vleermuizen noodzakelijk in deelgebied B en afhankelijk van de kap van de beuken in deelgebied E. Dit onderzoek dient te worden uitgevoerd conform het Vleermuisprotocol (Vleermuisvakberaad 2017¹). Voor het onderzoek moeten vier bezoeken worden uitgevoerd:

- Twee nachtelijke bezoeken in de periode mei- half juli welke gericht zijn op kraamkolonies en zomerverblijven van genoemde boombewonende vleermuizen;
- Twee nachtelijke bezoeken in de periode half augustus tot half september, gericht op baltslocaties, paarverblijfplaatsen en zomerverblijven van boombewonende vleermuizen.

Vliegroutes en foerageergebieden

Deelgebied F is een trapveldje met langs de rand een haag, enkele kleine bomen en een groep grote populieren. Deelgebied F ligt vlakbij het kanaal, dat een belangrijk foerageergebied is. De opgaande lijnvormige elementen zoals de bomenrij in deelgebied F kunnen dienen als vliegroute voor vleermuizen zoals gewone dwergvleermuis, laatvlieger, watervleermuis en misschien meervleermuis. De voorgenomen ontwikkelingen betreffen echter geen werkzaamheden in deelgebied F of kap van de bomenrij en grote populieren, waarmee nadere onderzoeken ten aanzien van vliegroutes van vleermuizen niet aan de orde zijn.

Andere soorten (Wnb art 3.10)

Egel

Voor de beschermde egel geldt in de provincie Overijssel sinds kort geen vrijstelling meer (Provincie Overijssel 2019). In het plangebied en de directe omgeving zijn geen waarnemingen bekend uit de NDFF (NDFF 2019). De bewoner van het woonhuis in deelgebied E heeft in het verleden wel waarnemingen gedaan.

Het functioneel leefgebied van egel bestaat uit vaste voortplantings- en rustplaatsen (functies van het leefgebied) en foerageergebied. Vaste verblijfplaatsen in de vorm van voortplantings- en rustplaatsen worden gevonden onder struiken en bosschages, in composthopen, takkenhopen en houtwallen. Foerageergebied bestaat uit braakliggende terreinen, dichte begroeiingen, extensief beweidde percelen, natuurgrasland, parken en tuinen.

¹ In 2020 verschijnt vermoedelijk een herzien Vleermuisprotocol, dat vanaf dan leidend is

Alle deelgebieden vormen tezamen geschikt leefgebied voor egel. Het bos met oude bomen en jonge opslag, ruigte, braamstruwelen en de verwilderde tuin (deelgebied B, D, E en ook deelgebied C die niet langer tot het plangebied behoort) bieden voldoende dekking en schuilmogelijkheden voor rust- en voortplantingsplaatsen en zijn geschikt foerageergebied voor egel. Het grote gazon in deelgebied F is daarbij onmisbaar foerageergebied.

Bij voorgenomen ontwikkelingen wordt een deel van de struiken, bosschages en houtwallen verwijderd waarmee mogelijk vaste verblijfplaatsen en foerageergebied verloren gaan. In deelgebied F zijn geen ontwikkelingen gepland, waardoor geen negatieve effecten te verwachten zijn op het leefgebied van de egel. De voorgenomen ontwikkelingen gaan mogelijk gepaard met verlies van functioneel leefgebied (verlies van vaste verblijfplaatsen en onmisbaar foerageergebied).

Aanvullend onderzoek moet de aan- of afwezigheid aantonen van egel in alle deelgebieden. Bij het aanvullende onderzoek wordt gebruik gemaakt van diverse inventarisatiemethoden om de trefkans te vergroten. Gebruik gemaakt kan worden van cameravallen of andere mogelijke methoden.

Tijdens onderzoek dat wordt uitgevoerd in de periode dat de trefkans hoog is, van maart tot en met augustus met een piek in augustus/september, worden de inventarisatiemiddelen minimaal drie weken in het gebied geplaatst, waarbij alle ecologisch relevante landschapselementen worden onderzocht. Buiten de actieve periode, met een lagere trefkans, worden de inventarisatiemiddelen minstens twaalf weken geplaatst. Voor de egel is het niet gewenst om in de winterperiode de inventarisatie uit te voeren, vanwege de lage trefkans tijdens de winterslaap (Provincie Overijssel 2019). De minimale inzet van inventarisatiemethoden is afhankelijk van de aanwezige elementen die aanwezig zijn in het plangebied waar werkzaamheden gepland zijn. Alle elementen van het functioneel leefgebied (nest- en rustplaatsen en foerageergebied) moeten worden geïnventariseerd worden.

Afhankelijk van de resultaten dient beoordeeld te worden of een ontheffingsaanvraag voor egel noodzakelijk is.

Kleine marterachtigen

Kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel) zijn beschermd in de provincie Overijssel (Provincie Overijssel 2019). In het plangebied en de directe omgeving zijn geen waarnemingen van kleine marterachtigen bekend uit de NDFF (NDFF 2019), maar gezien de heimelijke leefwijze blijven deze soorten vaak onopgemerkt. Op grond van aanwezige biotopen zijn mogelijk wel wezel en bunzing te verwachten.

Geschikt leefgebied van kleine marterachtigen bestaat uit ruigtes, opgaand struweel en grasland met voldoende schuilmogelijkheden (Zoogdiervereniging 2017). Bij de voorgenomen ontwikkelingen wordt een deel van de kenmerkende begroeiing en structuren verwijderd, waarmee een deel van het potentiële leefgebied (looproutes, voortplantingsgebied en foerageergebied) verloren gaat. Vanwege het ontbreken van geschikt habitat van hermelijn (vochtige kleinschalige landschappen met veel woelmuizen) in het plangebied wordt deze soort niet verwacht.

De deelgebieden B, (C²), D en E vormen tezamen potentieel geschikt leefgebied voor bunzing en wezel. Het leefgebied van bunzing en wezel bestaat uit rustplaatsen, voortplantingsplaatsen en foerageergebied. Het bos met oude bomen en jonge opslag en ruigte en de braamstruwelen (met

² Deelgebied C is niet langer onderdeel van het plangebied

name deelgebied C, niet langer deel van het plangebied) biedt potentiële verblijfplaatsen in de vorm van rustplaatsen en voortplantingsplaatsen en geschikt foerageergebied. Ook de bebouwing, verwilderde tuinen en opgaande struwelen in de deelgebieden D en E bieden potentieel leefgebied voor bunzing en wezel in de vorm van rust- en voortplantingsplaatsen.

De randen van het opgaande struweel en verwilderde tuin zijn geschikt foerageergebied. De deelgebieden A en F zijn ongeschikt als leefgebied voor bunzing en wezel, vanwege het ontbreken van geschikt habitat (onvoldoende dekking door het ontbreken van ruigtes, houtwallen, bosschages).

Bij de voorgenomen ontwikkeling wordt (een groot deel van) het geschikt leefgebied verwijderd, waarmee potentiële verblijfplaatsen en foerageergebied verloren gaan.

Aanvullend onderzoek moet de aan- of afwezigheid aantonen van bunzing en wezel. Bij het aanvullende onderzoek wordt gebruik gemaakt van diverse inventarisatiemethoden om de trefkans te vergroten. Gebruik gemaakt kan worden van cameravallen, mostela's of andere mogelijke methoden.

Tijdens onderzoek dat wordt uitgevoerd in de periode dat de trefkans hoog is, van maart tot en met augustus met een piek in augustus/september, worden de inventarisatiemiddelen minimaal drie weken in het gebied geplaatst, waarbij alle ecologisch relevante landschapselementen worden onderzocht. Buiten de actieve periode, met een lagere trefkans, worden de inventarisatiemiddelen minstens twaalf weken geplaatst (Provincie Overijssel 2019).

De minimale inzet van inventarisatiemethoden is afhankelijk van de aanwezige elementen die aanwezig zijn in het plangebied waar werkzaamheden gepland zijn. Alle elementen van het functioneel leefgebied (nest- en rustplaatsen, verbindingzones en foerageergebied) moeten worden geïnventariseerd worden.

Afhankelijk van de resultaten dient beoordeeld te worden of een ontheffingsaanvraag voor kleine marterachtigen noodzakelijk is.

Steenmarter

In het plangebied en de directe omgeving zijn afgelopen vijf jaar drie waarnemingen bekend van steenmarter (NDFP 2019). Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen of individuen van steenmarter aangetroffen in het plangebied.

Functioneel leefgebied van steenmarter bestaat uit rust- en kraamplaatsen en foerageergebied. De steenmarter is vooral te vinden in de nabijheid van dorpen en boerderijen en zelfs in grote steden (de steenmarter is een 'cultuurvolger'). Als foerageergebied is de aanwezigheid van elementen zoals groenstroken, heggen, bosjes, greppels en bermen van belang. De steenmarter heeft binnen zijn leefgebied soms wel tientallen schuilplaatsen (rust- en kraamplaatsen), die hij echter niet allemaal even frequent gebruikt. Dit kunnen bijvoorbeeld boomholtes, takkenhopen, dichte struwelen, zolders of kruipruimtes zijn, maar ook spouwmuren of ruimten onder de dakbedekkingen (Zoogdiervereniging).

Bij voorgenomen ontwikkelingen wordt een deel van de kenmerkende begroeiing en structuren verwijderd, waarmee een deel van het functioneel leefgebied (rust- en kraamplaatsen en foerageergebied) verloren gaat.

Deelgebied B biedt weinig dekking in de vorm van dicht struweel, waardoor verblijfplaatsen niet te verwachten zijn. De grote woning in deelgebied E biedt mogelijkheden voor verblijfplaatsen in het dak van de woning, maar blijft behouden. De kleine woning in E biedt geen openingen voor steenmarter die naar een verblijfplaats kunnen leiden. De deelgebieden (A, D en F) bieden aan steenmarters geen verblijfplaatsen in verband met het ontbreken van geschikte bebouwing en/of dichte takkenhopen.

In deelgebied C is wel geschikt leefgebied (rust- en kraamplaats) aanwezig in de vorm van takkenhopen, dicht struweel, de oude kelder en grote boomholten. Het deelgebied maakt echter geen deel meer uit van het plangebied. Gezien de flexibiliteit van steenmarters in het stedelijk gebied is verstoring van steenmarters en hun verblijfplaatsen niet te verwachten. Nader onderzoek of andere vervolgstappen zijn niet nodig, al zullen mogelijk wel relevante waarnemingen van foeragerende steenmarters worden verzameld bij cameravallen-onderzoek naar egel en kleine marters.

Eekhoorn

De bewoner van de grote woning heeft in het verleden éénmaal een eekhoorn waargenomen in deelgebied E. Het betrof vermoedelijk een zwervend exemplaar uit bekend verspreidingsgebied in de omgeving (Douwelerkolk). Er zijn in het plangebied geen nesten van eekhoorns aanwezig.

Verblijfplaatsen van overige beschermde grondgebonden zoogdieren zonder provinciale vrijstelling (zoals das en waterspitsmuis) zijn niet in plangebied aangetroffen en/of worden op basis van terreinkenmerken en bekende verspreidingsgegevens (NDFP 2019) uitgesloten. Vervolgstappen voor deze soorten zijn niet aan de orde.

Andere soorten (Wnb art 3.10), vrijgesteld in de provincie Overijssel

Wel zijn in het projectgebied vaste verblijfplaatsen van algemene grondgebonden zoogdiersoorten aangetroffen en/of te verwachten. Dit zijn onder andere mol, rosse woelmuis en bosspitsmuis. Bij de geplande ingrepen kunnen enkele verblijfplaatsen en/of exemplaren van deze soorten geschaad worden. In voorliggende situatie geldt voor deze soorten in de provincie Overijssel vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wnb, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze zoogdieren niet aan de orde is.

3.3 Broedvogels

Bij broedvogels wordt onderscheid gemaakt in twee categorieën met een verschillend beschermingsregime (zie kader 2.1). Van veel broedvogels zijn nesten alleen gedurende het broedseizoen beschermd. Nestlocaties kunnen dan buiten het broedseizoen zonder overtreding van de Wet Natuurbescherming verwijderd worden. Voor een aantal vogelsoorten geldt echter dat de nestlocaties en/of de functionele omgeving jaarrond beschermd zijn (kaders 3.2 en 3.3).

Soorten met jaarrond beschermde nesten

Kader 3.2 Broedvogels met Jaarrond beschermde nestplaatsen

Onder jaarrond beschermde nesten van broedvogels wordt verstaan: in functie zijnde nesten van de ooievaar, boomvalk, buizerd, havik, ransuil, roek, wespandief, zwarte wouw, slechtvalk, sperwer, steenuil, kerkuil, oehoe, gierzwaluw, grote gele kwikstaart en huismus. De Provincie Overijssel heeft per 1 september 2019 een aantal extra soorten toegevoegd aan de lijst met broedvogels met jaarrond beschermde nesten: boerenzwaluw, bosuil, huiszwaluw, raaf, torenvalk, zeearend en zwarte specht jaarrond beschermd. Voor sommige andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Huisumus

Deelgebied A is een braakliggend terrein met ruigte, een vijvertje en een gronddepot. De ruigte met veel pionierplanten met open zandige plekken is geschikt foerageergebied voor huismus. Nestlocaties van huismus bevinden zich onder de dakpannen in de nabijgelegen woonwijk op 200 meter van het plangebied (NDFF 2019). Mogelijk dat ook onder de pannen van de woningen langs de grens van het plangebied geschikte nestlocaties aanwezig zijn. Deze woningen blijven echter behouden, waardoor geen verlies van nestlocaties optreedt. In de directe omgeving van het plangebied zijn voldoende geschikte alternatieve foerageergebieden in de vorm van plantsoenen, overhoeken en zandige plekkjes tussen de woningen. Deelgebied A is geen onmisbaar foerageergebied. Nabij de andere deelgebieden bevinden zich geen potentiële nestplaatsen binnen enkele tientallen meters. Vervolgstappen ten aanzien van huismus zijn niet aan de orde. Van nesten van andere jaarrond beschermde vogelsoorten is in het plangebied geen sprake.

Vogels met jaarrond beschermd leefgebied binnen de provincie Overijssel

Sinds 2019 geldt in de provincie Overijssel ook een onderzoeks- en ontheffingsplicht voor het aantasten van leefgebied van een aantal andere vogelsoorten. De soorten en het beschermingsregime zijn weergegeven in kader 3.3.

Kader 3.3 Broedvogels met jaarrond beschermd functioneel leefgebied

Sinds 2019 geldt in de provincie Overijssel een onderzoeks- en ontheffingsplicht voor het aantasten van leefgebied van blauwe reiger, bonte vliegenvanger, boomklever, boomkruiper, draaihals, gekraagde roodstaart, glanskop, grauwe vliegenvanger, groene specht, grote bonte specht, grutto, ijsvogel, kleine bonte specht, kortsnavelboomkruiper, middelste bonte specht, oeverzwaluw, ringmus, spreeuw, tapuit, tureluur, veldleeuwerik, wulp, zomertortel, zwarte mees en zwarte Roodstaart.

Een omgevingsscan moet duidelijkheid geven over de feitelijke ecologische omstandigheden van de betreffende vogelsoorten ter plaatse. Als uit de omgevingsscan blijkt dat er in een plangebied voldoende uitwijkmogelijkheden zijn voor de betreffende soort, hebben deze nesten zoals gebruikelijk alleen bescherming gedurende balts/nestbouw, broedperiode en verzorging vliegvlugge jongen. Als die uitwijkmogelijkheden er niet zijn, geldt ontheffingsplicht.

Deelgebied A bevat een gronddepot met geschikte broedlocaties voor oeverzwaluw. Geschikt broedbiotoop van oeverzwaluwen bestaat uit zandig tot kleiige steilrandjes. Er zijn geen nesten van vorig jaar aangetroffen, maar gezien het opportunistische gedrag van oeverzwaluwen dient er rekening te worden gehouden met vestiging van deze soort. Tijdens het extra veldbezoek op 13 maart 2020 is vastgesteld dat het gronddepot in deelgebied A inmiddels adequaat ongeschikt is gemaakt als potentiële broedplaats voor Oeverzwaluwen, door de depots schuin af te werken.

Deelgebied B biedt, met de oude bomen (met boomholten) en de jonge opslag, geschikt foerageer- en broedbiotoop voor meerdere vogelsoorten met jaarrond beschermd functioneel leefgebied, zoals grote bonte specht, boomklever, bonte en grauwe vliegenvanger en spreeuw.

Als schade aan de orde kan zijn, moet een omgevingsscan uitwijzen of er voldoende uitwijkmogelijkheden in de omgeving aanwezig is voor deze categorie vogels. Aangezien in de winter niet kon worden vastgesteld welke soorten er precies in de broedtijd voorkomen, is het aan te raden om eerst de aanwezigheid van genoemde vogelsoorten - indien mogelijk - uit te sluiten. Voor uitgesloten soorten is geen omgevingsscan meer nodig.

Overige broedvogels

In het projectgebied kunnen diverse algemene broedvogels zoals houtduif, merel, koolmees en winterkoning worden verwacht. Voor alle inheemse vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die soorten, nesten, eieren of vaste rust- of verblijfplaatsen beschadigen of verstoren. Voor werkzaamheden met schadelijke effecten op broedvogels wordt veelal geen ontheffing verleend, omdat het uitvoeren van de werkzaamheden buiten het broedseizoen over het algemeen een goed alternatief vormt.

In de Wnb wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd, omdat deze per soort en vaak per jaar kan verschillen. Van belang is dat geen broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Voor de meeste soorten kan de periode tussen begin maart en eind juli worden aangehouden als broedseizoen. Geadviseerd wordt werkzaamheden die tot verstoring kunnen leiden buiten deze periode uit te voeren. Wanneer werkzaamheden binnen de broedperiode worden uitgevoerd, wordt geadviseerd om vooraf een broedvogelcontrole door een deskundige³ uit te laten voeren.

3.4 Amfibieën

Soorten waarvoor ontheffingsplicht geldt

Op basis van het veldbezoek, terreinkenmerken en verspreidingsgegevens (o.a. NDFP 2019) wordt voorplanting en overwintering van de soorten in de Habitatrichtlijn, de Verdragen van Bern en Bonn (zoals poelkikker en kamsalamander) en nationaal beschermde amfibieën zonder provinciale vrijstelling (zoals alpenwatersalamander) niet verwacht. Vervolgstappen voor deze soorten zijn niet aan de orde.

Soorten met provinciale vrijstelling

Het kassencomplex in deelgebied E wordt mogelijk massaal gebruikt als overwinteringslocatie en mogelijk als landbiotoop buiten de voortplantingstijd door algemene amfibieën (gewone padden, bruine kikkers en kleine watersalamanders). Overwinteringslocaties bestaan uit beschutte vorstvrije

³ Een ecologisch deskundige dient te voldoen aan de door RVO gestelde eisen (<https://www.rvo.nl/onderwerpen/agrarisch-ondernemen/beschermde-planten-dieren-en-natuur/ruimtelijke-ingrepen/ontheffing-vrijstelling/ecologisch-deskundige>).

hoekjes en gaten, die aanwezig zijn in het kassencomplex. Het landbiotoop bestaat uit beschutte vochtige plaatsen met voldoende voedsel (insecten). In en direct om het kassencomplex zijn beschutte vochtige plekken onder planten, bladeren en strooisel aanwezig met voldoende insecten als voedselbron. Ook in de deelgebieden B (en C, geen onderdeel meer van het plangebied) worden vorstvrije holtes, gaten en strooisellaag gebruikt als overwinteringslocatie. Bij de geplande ingrepen kunnen exemplaren geschaad worden in deelgebied B (en C).

Vanwege de aanwezigheid van algemene amfibieën en een groot oppervlak geschikt landbiotoop is mogelijk sprake van een grote lokale populatie. Bij het slopen van het kassencomplex in deelgebied E verdwijnt een overwinteringslocatie en landbiotoop, wat mogelijk een negatief effect heeft op de lokale populatie algemene amfibieën. Vanuit de zorgplicht is aanvullend onderzoek noodzakelijk naar de populatiegrootte en de functie van het leefgebied van algemeen voorkomende amfibieën in en direct om het kassencomplex. Dit kan door in het vroege voorjaar (maart) de kas en het bosperceel te bezoeken. In de kas kan worden gezocht onder dekzeilen, planken en opgeslagen materialen. In het bos kunnen planken, stronken en stukken hout omgekeerd worden.

Afhankelijk van de resultaten van het onderzoek naar de aanwezigheid van een lokale populaties van algemene amfibieën dient beoordeeld te worden of in het kader van de zorgplicht vervolgstappen noodzakelijk zijn wegens het aantasten van essentieel land- en winterbiotoop van lokale amfibieënpopulaties. Mogelijk kunnen afdoende mitigerende maatregelen worden uitgevoerd waarmee recht wordt gedaan aan de zorgplicht. Te denken valt aan het aanleggen van waterpartijen met natuurvriendelijke oevers en/of het aanbrengen van takkenhopen of takkenrillen in of langs groenvoorzieningen die kunnen dienen als alternatief land- en overwinteringshabitat. Geadviseerd wordt om de maatregelen op te nemen in een werkprotocol, zodat aantoonbaar zorgvuldig wordt gewerkt.

3.5 Overige soorten

Op basis van het veldbezoek, de terreinkenmerken, habitateisen van overige soorten en bekende verspreidingsgegevens worden in het plangebied vaste rust- en verblijfplaatsen van beschermde reptielen, vissen en overige ongewervelden verwacht. Het nemen van vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde voor deze soortgroepen.

3.6 Eindconclusie beschermde soorten

De volgens de Wnb beschermde planten- en diersoorten moeten op de volgende wijze betrokken worden bij vaststelling en wijziging van een bestemmingsplan:

De uitvoerbaarheidstoets die volgt uit de Wro: Met deze toets wordt de vraag of de beschermingsregimes uit de Wnb de uitvoerbaarheid van het plan in de weg staat beantwoord. Vrij vertaald wordt bepaald of er uitzicht is op het verkrijgen van een Wnb-vergunning of -onthefving voor het project dat voortvloeit uit het bestemmingsplan. Op dit moment kan deze vraag nog niet afdoende worden beantwoord. Voor diverse soorten is namelijk nog nader onderzoek nodig.

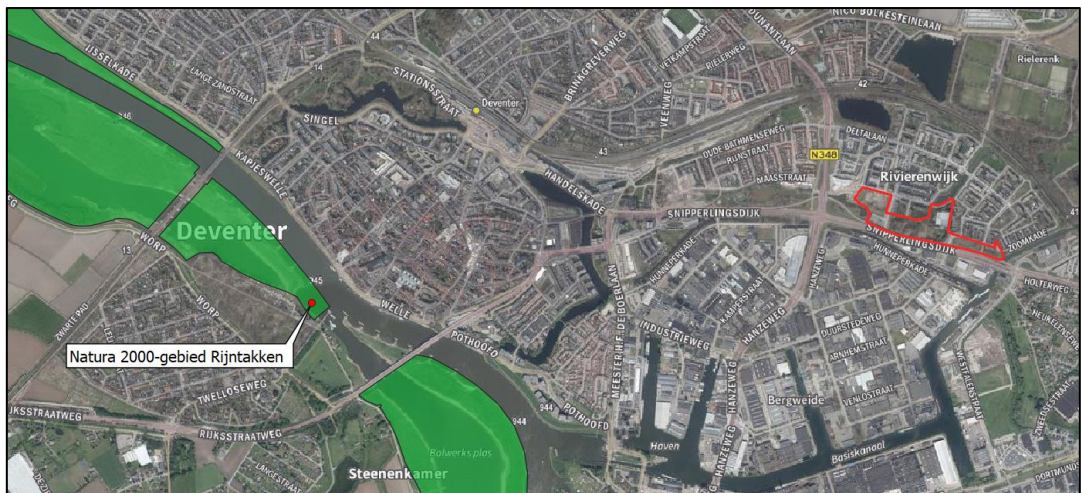
Voor nationaal beschermde soorten als algemene amfibieën, egel, wezel en bunzing geldt dat er uitzicht op ontheffing bestaat omdat er goede opties zijn voor vervangende verblijfplaatsen en leefgebied én er een in de wet genoemd belang voorhanden is (ruimtelijke ontwikkeling).

Voor eventueel aanwezige verblijfplaatsen en nesten van zowel vleermuizen als vogels (met jaar-
rond beschermd leefgebied) geldt echter dat bij een ontheffingsaanvraag mogelijk geen geldig wet-
telijk belang aan de orde is voor de bestemmingswijziging. Daarmee staat de mogelijke aanwezig-
heid van beschermde Habitatrichtlijnsoorten en ontheffingsplichtige vogels van de Vogelrichtlijn op
dit moment de vaststelling van een nieuw bestemmingsplan in de weg. Er moet eerst nader onder-
zoek worden uitgevoerd naar deze soorten. Als blijkt dat een ontheffing noodzakelijk is om het be-
stemmingsplan te kunnen uitvoeren, dan moet de haalbaarheid daarvan nader onderzocht worden.

4. Natura 2000

4.1 Mogelijke effecten

Het plangebied ligt op circa 1,5 km van Natura 2000-gebied Rijntakken (figuur 4.1). Gezien de ruime afstand tot Natura 2000-gebied, tussenliggend afschermdende bebouwing en de verstoringsgevoeligheid van soorten zijn de meeste mogelijke effecten als bijvoorbeeld oppervlakteverlies of verstoring uitgesloten. Alleen stikstofdepositie kan op een dergelijke afstand mogelijk negatieve gevolgen hebben op habitats en leefgebieden van soorten die hiervoor gevoelig zijn. Hieronder is beoordeeld of de voorgenomen ontwikkelingen kunnen leiden tot significante aantasting voor de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden als gevolg van stikstofdepositie.

Figuur 4.1 Ligging plangebied (rode contouren) ten opzichte van Natura 2000-gebied Rijntakken (groene vlakken). Bron achtergrond: PDOK.

4.2 Effecten stikstofdepositie

Toetsingskader stikstofdepositie

De regels waaraan stikstofberekeningen moeten voldoen waren tot voor kort vastgelegd in het Programma Aanpak Stikstof (PAS) en (nog steeds) verankerd in de Wet natuurbescherming. De Raad van State zette 29 mei 2019 een streep door het PAS, waarmee (het overgrote deel van) het toetsingskader is komen te vervallen. Onderdeel van het PAS was het rekenmodel AERIUS. Dit model wordt – na een update (release 14 januari 2020) – nog steeds gebruikt om de stikstofdepositie voor projecten te berekenen.

In Natura 2000-gebieden zijn stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden van soorten aanwezig. De effecten van het voornemen, zijn daarom in beeld gebracht aan de hand van een enkelvoudige berekening met AERIUS. In deze berekening is gemodelleerd of er wel of niet een toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden plaatsvindt ten gevolge van de aanlegfase en de gebruiksfase van de woningen. Uitgaande van een worstcase, is een berekening gedaan waarin de aanlegfase en de gebruiksfase allebei zijn opgenomen.

Indien de depositie $>0,00$ mol/ha/jaar blijkt te zijn, zijn vervolgstappen aan de orde, zoals:

- Een analyse hoe de achtergronddepositie zich ter plaatse van het effect verhoudt tot de kritische depositiewaarde,
- Een passende beoordeling en/of
- Overleg met bevoegd gezag.

Uitgangspunten AERIUS-berekening

De uitgangspunten voor de aanlegfase en de beoogde gebruiksfase zijn gebaseerd op vergelijkbare projecten, expert judgment en het stedenbouwkundig plan zoals aangeleverd door gemeente Deventer. Ook zijn de uitgangspunten gebaseerd op de handleiding van AERIUS⁴, CROW-gegevens (2018)⁵ en de emissiefactoren genoemd in Hulskotte en Verbeek (2009)⁶. De stikstofberekening is uitgevoerd voor het rekenjaar 2021.

Aanlegfase 55 appartementen

- Voor de berekening is gebruik gemaakt van de door Deventer aangeleverde uitgangspunten voor de bouw van 55 appartementen. Gehanteerde uitgangspunten voor de aanlegfase ten aanzien van de te gebruiken machines en de draaiuren zijn weergegeven in tabel 4.1. Met deze uitgangspunten is de totale uitstoot aan stikstofemissies ten gevolge van het gebruik van de machines berekend (E MW in tabel 4.1). De formule in bijlage 2 is hiervoor gebruikt.
- De aanlegfase loopt over circa 24 maanden. Het maatgevende bouwjaar is het bouwjaar waarin de hoogste stikstofemissie wordt bereikt. Het maatgevende bouwjaar wordt gebruikt om het maximale effect als gevolg van de aanlegfase te berekenen. Er is ervan uitgegaan dat de te gebruiken machines evenredig verdeeld zijn over de tijd en in twee jaar wordt uitgevoerd. In de berekening is daarom 50% van de totale stikstofemissie als gevolg van de aanlegfase gebruikt. In AERIUS is voor de vlakbron zodoende 39,4 kg/jaar ingevoerd (zie tabel 4.1).
- Het aantal verkeersbewegingen is geschat op 120 auto's en busjes per woning voor de duur van het project⁷, wat op basis van 55 appartementen neerkomt op een totaal van 6.660 verkeersbewegingen (retour). Busjes vallen onder de categorie 'licht verkeer'. Daarnaast zijn 50 verkeersbewegingen per woning ingecalculeerd voor zwaar vrachtverkeer⁴. Dit komt neer op een totaal van 2.750 verkeersbewegingen voor zwaar vrachtverkeer. Ook voor de verkeersbewegingen geldt dat gekeken wordt naar het maatgevende bouwjaar. Zodoende is 50% van het totaal aantal lichte verkeersbewegingen ingevoerd in AERIUS, wat neerkomt op 3.300 verkeersbewegingen. Hetzelfde geldt voor verkeersbewegingen van zwaar vrachtverkeer, waardoor 1.375 verkeersbewegingen zijn ingevoerd.

⁴ AERIUS (2019). Handleiding AERIUS: <https://www.aerius.nl/nl/manuals/calculator>

⁵ CROW (2018). Toekomstbestending parkeren; Van parkeercijfers naar parkeernormen.

⁶ Hulskotte & Verbeek (2019). Emissiemodel Mobiele Machines gebaseerd op machineverkoop in combinatie met brandstof Afzet.

⁷ Op basis van digitaal aangeleverde uitgangspunten door VORM Ontwikkeling BV – 23 oktober 2019

- Het verkeer tijdens de aanlegfase is -conform de handleiding van AERIUS- gemodelleerd tot aan de dichtstbijzijnde N-weg middels een lijnbron. Dit is de N344. Hier gaan de verkeersbewegingen op in het heersende verkeersbeeld.
- De NSL monitoringsviewer geeft aan dat er een maximale verkeersstagnatiefactor van 10% is voor zowel licht verkeer als zwaar vrachtverkeer⁸. Dit percentage is meegenomen in de berekening als de percentage kans op file.

Tabel 4.1 Stikstofemissies per bouwmaschine die meegenomen zijn in de AERIUS berekening voor de aanleg van de appartementen (voor de gehanteerde formule zie bijlage 2).

Machine	W	B	G	EF	C	E MW (WBZ)
Heimachine						
STAGE IV	560	0,60	82,5	0,36	0,001	10,0
Mini kraan						
STAGE IV	89	0,60	110,0	0,36	0,001	2,1
Boor						
STAGE IV	36	0,60	165,0	0,36	0,001	1,3
Kraan						
STAGE IV	270	0,60	1100,0	0,36	0,001	64,2
Trilmachine						
STAGE IV	10	0,60	27,5	0,36	0,001	0,1
Vloeien anhydriet						
STAGE IV	33	0,60	55,0	0,36	0,001	0,4
Hoogwerkers						
STAGE IV	130	0,60	27,5	0,36	0,001	0,8
Totaal						78,8
Maatgevend jaar						39,4

Aanlegfase rijwoningen

- Voor de berekening is gebruik gemaakt van de door gemeente Deventer aangeleverde uitgangspunten voor de bouw van 83 rijwoningen. Gehanteerde uitgangspunten voor de aanlegfase ten aanzien van de te gebruiken machines en de draaiuren zijn weergegeven in tabel 4.2. Met deze uitgangspunten is de totale uitstoot aan stikstofemissies ten gevolge van het gebruik van de machines berekend (E MW in tabel 4.2). De formule in bijlage 2 is hiervoor gebruikt.
- De aanlegfase loopt over circa 24 maanden. Het maatgevende bouwjaar is het bouwjaar waarin de hoogste stikstofemissie wordt bereikt. Het maatgevende bouwjaar wordt gebruikt om het maximale effect als gevolg van de aanlegfase te berekenen. Er is ervan uitgegaan dat de te gebruiken machines evenredig verdeeld zijn over de tijd en in twee jaar wordt uitgevoerd. In de berekening is daarom 50% van de totale stikstofemissie als gevolg van de aanlegfase gebruikt. In AERIUS is voor de vlakbron zodoende 62,45 kg/jaar ingevoerd (zie tabel 4.2).

⁸ NSL-monitoringstool: <https://www.nsl-monitoring.nl/viewer/#>

- Het aantal verkeersbewegingen is geschat op 64 auto's en busjes per woning voor de duur van het project⁴, wat op basis van 38 rijwoningen neerkomt op een totaal van 5.312 verkeersbewegingen (retour). Busjes vallen onder de categorie 'licht verkeer'. Daarnaast zijn 27 verkeersbewegingen per woning ingecalculeerd voor zwaar vrachtverkeer⁴. Dit komt neer op een totaal van 2.241 verkeersbewegingen voor zwaar vrachtverkeer voor de duur van het project. Ook voor de verkeersbewegingen geldt dat gekeken wordt naar het maatgevende bouwjaar. Zodoende is 50% van het totaal aantal lichte verkeersbewegingen ingevoerd in AERIUS, wat neerkomt op 2.656 verkeersbewegingen. Hetzelfde geldt voor verkeersbewegingen van zwaar vrachtverkeer, waardoor 1.120,5 verkeersbewegingen zijn ingevoerd.
- Het verkeer tijdens de aanlegfase is -conform de handleiding van AERIUS- gemodelleerd tot aan de dichtstbijzijnde N-weg middels een lijnbron. Dit is de N344. Hier gaan de verkeersbewegingen op in het heersende verkeersbeeld².
- De NSL monitoringsviewer geeft aan dat er een maximale verkeersstagnatiefactor van 10% is voor zowel licht verkeer als zwaar vrachtverkeer⁶. Dit percentage is meegenomen in de berekening als de percentage kans op file.

Tabel 4.2 Stikstofemissies per bouwmachine die meegenomen zijn in de AERIUS berekening voor de aanleg van de appartementen (voor de gehanteerde formule zie bijlage 2).

Machine	W	B	G	EF	C	E MW (WBZ)
Kraan						
STAGE IV	270	0,60	1328,0	0,36	0,001	77,4
Heimachine						
STAGE IV	272	0,60	498,0	0,36	0,001	29,3
Mini kraan						
STAGE IV	89	0,60	664,0	0,36	0,001	12,8
Boor						
STAGE IV	36	0,60	498,0	0,36	0,001	3,9
Trilmachine						
STAGE IV	10	0,60	332,0	0,36	0,001	0,7
Vloeien anhydriet						
STAGE IV	33	0,60	124,5	0,36	0,001	0,9
Totaal						124,9
Maatgevend jaar						62,45

Gebruiksfase 55 appartementen

- De appartementen worden 'gasloos' opgeleverd. Hierdoor vormt de verwarming van deze appartementen geen bron van stikstofemissie. De manier van verwarmen is daarom niet meegenomen als stikstofbron in de berekening.
- Voor de verkeersbewegingen is uitgegaan van een worstcase scenario met het hoogst maximale verkeersbewegingen per etmaal, naar kengetallen van CROW, 2018. De verkeersbewegingen zijn geschat op 5,5 verkeersbewegingen (licht verkeer) per appartement per etmaal. Voor 55 appartementen worden dit in totaal 302,5 verkeersbewegingen per etmaal (retour). De volgende aannames zijn hiervoor gedaan: huurappartement, midden segment, sterk stedelijk, schil centrum.

- Het verkeer tijdens de aanlegfase is -conform de handleiding van AERIUS- gemodelleerd tot aan de dichtstbijzijnde N-weg middels een lijnbron. Dit is de N344. Hier gaan de verkeersbewegingen op in het heersende verkeersbeeld².
- De NSL monitoringsviewer geeft aan dat er een maximale verkeersstagnatiefactor van 10% is voor zowel licht verkeer als zwaar vrachtverkeer⁶. Dit percentage is meegenomen in de berekening als de percentage kans op file.

Gebruiksfase 83 rijwoningen

- De rijwoningen worden 'gasloos' opgeleverd. Hierdoor vormt de verwarming van deze rijwoningen geen bron van stikstofemissie. De manier van verwarmen is daarom niet meegenomen als stikstofbron in de berekening.
- Voor de verkeersbewegingen is uitgegaan van een worstcase scenario met het hoogst maximale verkeersbewegingen per etmaal, naar kengetallen van CROW, 2018. De verkeersbewegingen zijn geschat op 7,2 verkeersbewegingen (licht verkeer) per rijwoning per etmaal. Voor 83 rijwoningen worden dit in totaal 597,6 verkeersbewegingen per etmaal (retour). De volgende aannames zijn hiervoor gedaan: koopwoning, tussen/hoek woning, zeer sterk stedelijk, rest bebouwde kom.
- Het verkeer tijdens de aanlegfase is -conform de handleiding van AERIUS- gemodelleerd tot aan de dichtstbijzijnde N-weg middels een lijnbron. Dit is de N344. Hier gaan de verkeersbewegingen op in het heersende verkeersbeeld².
- De NSL monitoringsviewer geeft aan dat er een maximale verkeersstagnatiefactor van 10% is voor zowel licht verkeer als zwaar vrachtverkeer⁶. Dit percentage is meegenomen in de berekening als de percentage kans op file.

Resultaat en conclusie stikstof

Uit de berekening (met kenmerk Ruj1SHehi1CA van 23-01-2020 – pdf output) volgt dat er als gevolg van de aanleg- en gebruiksfase van de rijwoningen en appartementen aan de Dijk in Deventer een toename van stikstofdepositie van 0,01 mol/ha/jaar plaatsvindt op Natura 2000-gebieden 'Rijntakken' en 'Westduinpark'. Vervolgstappen ten aanzien van stikstof zijn aan de orde. De output van de AERIUS berekening is als bijlage toegevoegd (bijlage 3).

5. Natuurnetwerk Ne- derland

Het plangebied ligt op circa 1,5 km van het NNN (zie figuur 5.1). Vanwege deze afstand, tussenliggende infrastructuur en bebouwing en het aard van het voornemen zijn negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN uitgesloten. Vervolgstappen ten aanzien van het NNN zijn niet aan de orde.

Figuur 5.1 Ligging plangebied (rode contouren) ten opzichte van het NNN (oranje vlakken). Bron achtergrond: PDOK.

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

Bouwens, S (2017). Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming.

Olthof R. (2017). Quickscan natuurtoets Aan de Dijk, Deventer. Beoordeling van effecten op beschermde natuurwaarden. Rapport 17-227. Ecogroen bv Zwolle.

Provincie Overijssel 2019. Brochure soortbescherming in Overijssel. http://www.overijssel.nl/publish/pages/163396/brochure_soortenbescherming_in_overijssel.pdf.

Zoogdiervereniging 2017. Handreiking kleine marters in relatie tot soortbescherming.

Internet

AERIUS Calculator (<https://calculator.aerius.nl/calculator/?locale=nl#>), versie 2016L

BIJ12 - grenswaarden Natura 2000-gebieden (https://www.BIJ12.nl/onderwerpen/programma-aanpak-stikstof/vergunningen-enmeldingen/overzicht_grenswaarde-_verlagingen/)

NDFP Uitvoerportaal (<https://ndff-ecogrid.nl/>) geraadpleegd in augustus 2019.

Provincie Overijssel 2019. (Lijst van nationaal beschermde soorten, http://www.overijssel.nl/publish/pages/163396/lijst_nationaal_beschermde_soorten.pdf)

Zoogdiervereniging – informatie zoogdieren (<https://www.zoogdiervereniging.nl/Zoogdieren%20A-Z>)

Bijlagen

Bijlage 1

Bijlage 2

AERIUS rekenformule

Bij de keuze voor 'draaiuren' berekent AERIUS de emissie NO_x met onderstaande formule:

$$E_{MW} = W * B * G * EF * \frac{1}{1000}$$

met:

E_{MW} = Totale emissie NO_x door alle ingevoerde mobiele werktuigen (kg/jaar)

W = Het gemiddelde volle vermogen van dit mobiele werktuig (kW)

B = Het gedeelte van het volle vermogen van dit mobiele werktuig dat daadwerkelijk wordt gebruikt (%)

G = Het aantal uren dat dit mobiele werktuig gemiddeld wordt gebruikt (uren/jaar)

EF = Emissiefactor NO_x (gram/kWh)

Bijlage 3

AERIUS-berekening